

NIEUWSBRIEF ENERGIERECHT EN ENERGIETRANSITIE

Datum: 13 september 2022

Nieuwsbrief energierecht en energietransitie nr. 37, juli - augustus 2022

Dit is de nieuwsbrief van juli – augustus 2022 van het Sectorteam Energie. In deze nieuwsbrief vindt u de meest relevante wetgeving en jurisprudentie van de afgelopen periode.

Wet- en regelgeving

1. De Europese Commissie heeft op grond van de EU-staatssteunregels op [19 augustus 2022](#) een Nederlandse regeling goedgekeurd. Met deze regeling (van 835 miljoen euro), kan Nederland het effect van indirecte emissiekosten op zijn energie-intensieve industrieën verminderen, en zo ook het risico dat deze industrieën hun productie verplaatsen naar landen buiten de EU, waar het klimaatbeleid minder ambitieus is. Tegelijkertijd stelt het Nederland in staat een kosteneffectieve decarbonisatie van zijn economie tot stand te brengen in overeenstemming met de doelstellingen van de Green Deal en tegelijkertijd mogelijke concurrentievervalsingen te beperken.
2. Het kabinet heeft besloten om de gasbergingen zoveel mogelijk te vullen. Dat blijkt uit een brief van de minister en de staatssecretaris voor Klimaat en Energie van [19 augustus 2022](#). De gasopslag in Bergermeer wordt zo maximaal mogelijk gevuld. Dat wordt naar verwachting ongeveer 90%. Het doel was 68%. Voor gasopslag Norg wordt een subsidie uitgewerkt zodat er verder gevuld kan worden. Door het verder vullen is er een buffer om eventuele tegenslagen op te vangen, zoals een bovengemiddeld koude winter. De gasbergingen in Grijskerk en Alkmaar zouden al tot 100% gevuld worden. Door dit kabinetsbesluit worden de bergingen op een veilige manier tot ruim boven het Europese doel van 80% gevuld.
3. Om de energievoorzieningszekerheid in de EU te vergroten, heeft de Raad van de Europese Unie op [4 augustus 2022](#) een verordening aangenomen betreffende een vrijwillige vermindering van de vraag naar aardgas met 15 % deze winter. Het akkoord voorziet ook in de mogelijkheid om een "Unie-alarm" over de voorzienings-zekerheid te activeren. De vraag verlagen wordt dan verplicht. De lidstaten besloten hun gasvraag tussen 1 augustus 2022 en 31 maart 2023 met 15% te verlagen ten opzichte van hun gemiddelde gebruik van de afgelopen 5 jaar. Hoe ze dat doen, mogen ze zelf bepalen. Hoewel alle lidstaten hun uiterste best zullen doen, nam de Raad ook een aantal vrijstellingen op in de verordening, evenals de mogelijkheid om een gedeeltelijke of in sommige gevallen volledige uitzondering te vragen op het verplichte reductie-doel. Daarmee wordt tegemoet-gekomen aan de specifieke situatie van elke lidstaat, zodat het lagere gasverbruik de voorzienings-zekerheid in de EU daadwerkelijk verhoogt.
4. De staatssecretaris voor Economische Zaken en Klimaat neemt maatregelen om de leveringszekerheid van gas te bevorderen door de daling van gaswinning in de Noordzee af te remmen. Dat schrijft de staatssecretaris op [15 juli 2022](#) aan de Tweede Kamer. Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat wil dit bereiken door haar vergunningsprocedures voor lopende en nieuwe vergunningen zoveel mogelijk te versnellen, zonder de voorwaarden te versoepelen. Meer gaswinning in de Noordzee is een onderdeel van het bredere kabinetsbeleid, samen met energiebesparing en het versneld ontwikkelen van duurzaam opgewekte energie.
5. De nieuwe Warmtewet gaat in mei 2023 naar de Tweede Kamer en zal naar verwachting op 1 juli 2024 in werking treden. Dat schrijft de minister voor Klimaat en Energie in een Kamerbrief van [15 juli 2022](#). De Warmtewet zal hiermee een half jaar later in werking treden dan gepland.

Jurisprudentie

1. De staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat mocht instemmen met de winning van 4,5 miljard kubieke meter gas (bij een gemiddelde temperatuur) uit het Groningenveld voor het jaar 2021-2022. Dat blijkt uit een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: de Afdeling) van 24 augustus 2022 ([ECLI:NL:RVS:2022:2455](#)) naar aanleiding van bezwaren van de Groninger Bodem Beweging en enkele inwoners van de provincie Groningen. De staatssecretaris heeft in zijn besluit een belangenafweging gemaakt. Aan de ene kant de belangen van de Groningers bij een zo spoedig mogelijke beëindiging van de gaswinning en aan de andere kant de belangen van de eindafnemers van het gas om bedrijfsactiviteiten voort te zetten en woningen in de winter te kunnen blijven verwarmen. De staatssecretaris heeft naar het oordeel van de Afdeling voldoende concreet uiteengezet welke maatregelen worden genomen om de situatie van de Groningers te verbeteren, waaronder het zo snel mogelijk afbouwen van de gaswinning naar nul. Die afbouw verloopt sneller dan voorspeld, ondanks de tussentijdse verhoging van het winningsniveau dit jaar met 0,6 miljard kubieke meter gas. De staatssecretaris constateerde dat er tegenvallers waren bij de maatregelen die worden genomen om de gaswinning zo snel mogelijk te beëindigen. Om de leveringszekerheid te kunnen borgen, moest volgens hem meer gas worden gewonnen. Hij moet oog hebben voor het maatschappelijke belang bij leveringszekerheid en de veiligheidsrisico's als er gastekorten ontstaan. De Afdeling concludeert dat de staatssecretaris na afweging van alle betrokken belangen redelijkerwijs het winningsniveau heeft kunnen vaststellen op het niveau dat nodig is voor de leveringszekerheid.
2. De gemeente Schagen moet de aan Agri Novum Zypani en TNO verleende omgevingsvergunning voor een experimenteel zonnepark beter motiveren. Dat heeft de Afdeling in een tussenuitspraak van 17 augustus jl. ([ECLI:NL:RVS:2022:2387](#)) geoordeeld. De omgevingsvergunning werd in februari 2020 verleend voor een locatie waarop het zonnepark op grond van het gemeentelijk beleid niet is toegestaan. Tegen de vergunning werd beroep ingesteld door de Vereniging Het Zijper Landschap. De rechtbank oordeelde dat het gemeentebestuur onvoldoende heeft gemotiveerd dat wordt voldaan aan de voorwaarden die de hardheidsclausule stelt en ten onrechte van het beleid is afgeweken. De gemeente heeft daarbij onvoldoende aannemelijk gemaakt dat het onderzoeksproject niet op een locatie kan worden uitgevoerd die in het beleid is aangewezen als een locatie waar een zonnepark wél is toegestaan. Zowel de gemeente als Agri Novum Zypani hebben vervolgens hoger beroep ingesteld tegen de uitspraak. De Afdeling vindt dat de gemeente weliswaar niet aannemelijk hoeft te maken dat het onderzoeksproject niet op een locatie kan worden uitgevoerd die in het beleid is aangewezen als een locatie waar een zonnepark wél is toegestaan, maar wel de keuze van de locatie en eventuele alternatieve locaties moest betrekken bij de vraag of de hardheidsclausule dient te worden toegepast. Nu de gemeente op geen enkele wijze alternatieve locaties bij de beoordeling heeft betrokken, concludeert ook de Afdeling dat onvoldoende gemotiveerd is dat het project door toepassing van het beleid onevenredig wordt belemmerd en dat wordt voldaan aan de voorwaarden die hardheidsclausule stelt.
3. De gemeente Nijmegen heeft onterecht studenten uitgesloten voor het eenmalig categoriaal verstrekken van energietoeslag voor huishoudens met een laag inkomen. Dat heeft de rechtbank Gelderland op 5 augustus 2022 ([ECLI:NL:RBGEL:2022:4263](#)) geoordeeld. Volgens de gemeente komen studenten niet in aanmerking voor de energietoeslag omdat de woonsituatie van studenten als groep zeer divers is. De rechtbank oordeelt dat de gemeente hiermee een niet te rechtvaardigen onderscheid maakt tussen personen die in dezelfde financiële omstandigheden verkeren, namelijk studenten en niet-studenten. Dit terwijl ook studenten in de situatie kunnen zitten dat zij de gevolgen voelen van de verhoogde energieprijzen en weinig te besteden hebben.

4. SwifterwinT op Land (hierna: SwifterwinT) mag de bouw van Windpark Blauw voorlopig voortzetten. Dat heeft de voorzieningenrechter van de rechtbank Midden-Nederland op 14 juli 2022 ([ECLI:NL:RBMNE:2022:2779](#)) besloten. SwifterwinT is bezig met het vervangen van 74 bestaande windturbines door 61 grotere windturbines, waarvoor onherroepelijk geworden vergunningen zijn verleend. Tegenstanders van het windpark hebben de gemeente Lelystad verzocht om de vergunningen in te trekken. Tegen het afwijzende besluit van de gemeente zijn meerdere beroepen ingesteld. Ook heeft één van de omwonenden de voorzieningenrechter om een onmiddellijke bouwstop gevraagd. De voorzieningenrechter vindt dat de belangen van de omwonende minder zwaar wegen bij de gevraagde voorziening dan de belangen van SwifterwinT en de gemeente bij voortzetting van de werkzaamheden. De voorzieningenrechter neemt daarbij onder meer in aanmerking dat de gevraagde voorziening, gelet op de onherroepelijkheid van de vergunningen, zeer ver strekkend is en dat verzoeker onvoldoende aannemelijk heeft gemaakt dat sprake is van zodanig onacceptabele gevolgen voor zijn woon- en leefomgeving door de komst van de windturbines dat ingrijpen door de voorzieningenrechter op dit moment geboden is. Gelet hierop mag SwifterwinT doorgaan met de bouw van de windturbines. Dit doet SwifterwinT wel voor eigen risico zolang er nog procedures lopen tegen het bestreden besluit, aldus de voorzieningenrechter.

Dit is een nieuwsbrief van het sectorteam Energie.

Voor meer informatie:

Monique Rus
+31 30 25 95 521
moniquerus@vbk.nl